

Voor Jennifer was het leven een niet te winnen gevecht

'Mijn kind hoefde niet alleen te sterven. Daar ben ik dankbaar voor'

'Zwaar werden de dagen en lang duurde de nacht.

Hoe moeilijk is het vechten bij het ontbreken van de kracht.

Maar ondanks dat ik gevochten heb om de strijd te winnen,

Is het mij niet gelukt en heb ik nu

Waar ik zo naar verlangde, mijn eeuwige rust.'

(Rouwkaart Jennifer 27 mei 1996 - 29 juli 2019)

Diana (53) heeft twee dochters: Chayenne die nu 23 is en Jennifer die 23 werd. Het leven was voor Jennifer een niet te winnen gevecht. Op 29 juli 2019 stierf Jennifer met haar hand in de hand van haar moeder. Diana vertelt waarom zij haar dochter steunde bij deze hartverscheurende keuze.

“De dag na Jennifers overlijden werd er een grote doos thuisbezorgd. Het was een boeket rozen in hartvorm en het was van Jennifer. Op het kaartje stond: *Allerliefste mama en zusje, bedankt. Ik ben er nu niet meer, maar toch weer wel.* Er zat een USB-stick bij voor mij, waarop Jennifer een half uur praat. Ik ken de tekst uit mijn hoofd. En er was ook een stick voor haar zusje. Dit ontroerende gebaar zegt heel veel over de persoon die Jennifer was. Ze bleef tot het eind oog houden voor de ander. Ze was een gesloten kind met een groot gouden hart. Het leven van Jennifer kende enkele hoogtepunten, maar was toch voornamelijk een aaneenschakeling van dieptepunten, veroorzaakt door een combinatie van psychische klachten. Hoe het kwam dat

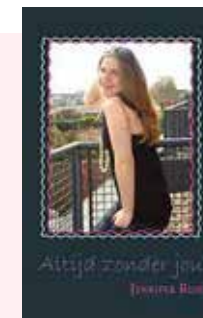
deze klachten uiteindelijk leidden tot haar dood, zullen we nooit precies weten, maar wat ik wel weet is dat Jennifer ontzettend veel heeft meegemaakt en dat zij verschillende, zeer heftige trauma's heeft opgelopen in haar leven. Of Jennifers psychische kwetsbaarheid aangeboren was, is niet bekend, maar daar zijn geen aanwijzingen of aantoonbare bewijzen voor. Eigenlijk doet dat er ook niet toe. Ik ben er zeker van dat ze alles heeft gedaan wat mogelijk was om van haar psychische klachten af te komen. Ze heeft door de jaren heen echt talrijke behandelingen en therapieën ondergaan, maar niets gaf haar de hoop dat het ooit beter zou worden. Iedere keer probeerde ze het weer. Ze werd opgenomen, verbleef in verschillende klinieken, onderging de meest ingrijpende behandelingen, maar nooit waren de resultaten blijvend. Jennifers leven was een 'niet te winnen gevecht' zoals zij het zelf zo treffend omschreef in de tekst op haar rouwkaart. Er was geen enkele hoop meer, er was alleen nog ononderbroken, ondraaglijk, langdurig psychisch lijden. Dat dit uiteindelijk leidde tot Jennifers doodswens was hartverscheurend, maar tegelijk ook begrijpelijk.”

Ontroerend

“Als moeder wil je niet accepteren dat je kind niet te helpen is. Je doet en probeert alles en bij elke opleving, bij iedere nieuwe behandeling, bij elke kans krijg je toch weer hoop. Je klampt je vast aan elke strohalm. Het is een fase, het komt wel goed met Jennifer, bleef ik maar tegen mezelf zeggen, maar dat kwam het niet. En iedere keer was er weer die teleurstelling als

ALTIJD ZONDER JOU

4 januari 2010 begon als een normale dag in het leven van Jennifer Ruis. Dat dat zo drastisch zou veranderen had de jonge auteur nooit gedacht. Je hoort verhalen op de televisie, op de radio of je leest het in de krant, maar je denkt en hoopt dat het je zelf nooit overkomt. Helaas gebeurde het wel: op 4 januari kwam Jennifers hartsvriendin om het leven bij een tragisch verkeersongeluk. Veel te vroeg kwam hiermee een einde aan het leven van een geweldige persoon... Jennifer schreef een boek over het verlies van Sophia: 'Altijd zonder jou' door Jennifer Ruis, werd uitgegeven bij boekscout.nl

‘Jennifers doodswens was hartverscheurend, maar begrijpelijk’

bleek dat ook deze aanpak, methode of behandeling Jennifer ook niet zou helpen. Het was vreselijk om te zien, het gevoel van machteloosheid enorm. Leven tussen hoop en vrees sloopt je, het maakt je helemaal kapot. Ik ging op de automatische piloot, ik móest door, want ik had er nog een thuis, maar het was verschrikkelijk zwaar. Op dertienjarige leeftijd kreeg ze last van conversie-uitval. Door deze aandoening vallen ledematen uit, het brein schakelt functies uit. Eerst deed Jennifers linkerarm het niet meer, korte tijd later vielen beide armen uit. Later werkten haar armen wel weer, maar vielen haar benen uit. Jennifer werd opgenomen en verbleef ook geruime tijd in een revalidatiekliniek, maar haar lichaam zat letterlijk op slot. Haar armen en benen weigerden dienst. Ze waren gezond, maar onbeweegbaar. Vijf jaar lang heeft Jennifer in een rolstoel gezeten. Lichamelijk gezien was er geen reden voor de uitval, het was haar geest die de aandoening veroorzaakte. Haar situatie kon snel omslaan, maar goed was het nooit. Soms kon ze niet praten en niet eten, dan kreeg ze sondevoeding toegediend. Ik zag haar in een rolstoel, ik zag haar steunend op een rekje, maar ik zag haar ook korte tijd weer zelf lopend.”

Tragedie

“Op 4 januari 2010 gebeurde er iets vreselijks waardoor Jennifers leven instortte. Op die dag verongelukte Sophia, haar hartsvriendin. Jennifer was dertien, Sophia veertien. Sophia fietste die dag met een andere vriendin van school

naar huis en werd bij het oversteken door een vrachtwagen geschept. Ze overleed ter plekke. Jennifer was kapot van verdriet. Ze heeft over deze persoonlijke tragedie ook een boek geschreven: 'Altijd zonder jou', een ontroerend mooi verhaal over hun intense vriendschap en het vreselijke gemis dat Jennifer na Sophia's dood ervoer. Met Eleonora, de moeder van Sophia, heeft Jennifer altijd een ontzettend goede band gehad en die is gelukkig zo hecht gebleven, ook aan het eind van Jennifers leven. Een jaar na dat ongeluk sloeg het noodlot opnieuw toe in ons gezin. Mijn man benam zich op 14 maart 2011 zonder enige waarschuwing van het leven. Het blijft gissen, maar ik denk dat Jennifers situatie van invloed was op haar vaders overlijden. Hij was geen prater, maar hij vond het vreselijk Jennifer zo te zien en voelde zich machteloos. Man, wat heb je me aangedaan door me

achter te laten met twee kinderen waarvan er een zo ziek is, dacht ik in het begin wel eens kwaad. Maar de woede verdween en berusting kwam ervoor in de plaats. Niemand neemt een dergelijke beslissing zomaar."

Hoop

"Jennifer knokte zich ondertussen letterlijk met vallen en opstaan een weg door haar puberteit. In haar tienertijd heeft Jennifer enorm veel getobd. Ze bleef zich maar afvragen hoe het kwam dat ze zich zo slecht voelde, ze kon zich niet bij de situatie neerleggen, maar kon ook geen reden vinden. Op haar zeventiende vertelde ze me op een dag heel opgewonden dat er een traumatische herinnering bij haar naar boven was gekomen: als negenjarig meisje was ze door een man meegenomen vanaf het veldje vlakbij ons huis. Ik schrok enorm en werd overspoeld door schuldgevoel. Kon deze herinnering kloppen? Ik had toch altijd constant naar buiten gekeken om te kijken of ze daar nog was als ze daar speelde? Had ik iets gemist? Was dit een van de dingen die

'Als moeder wil je niet accepteren dat je kind niet te helpen is. Je klampt je vast aan elke strohalm'

EXPERTISECENTRUM EUTHANASIE

Het Expertisecentrum Euthanasie, tot 4 september 2019 Levensindekliniek geheten, is een Nederlandse, medische instelling voor mensen met een euthanasieverzoek. Voor meer informatie: expertisecentrum euthanasie.nl

PROCEDURE EUTHANASIE

Sinds 2002 is het in Nederland aan artsen toegestaan euthanasie te verlenen als er een medische grondslag is, mits er aan alle zorgvuldigheidseisen is voldaan. Een psychische aandoening is een medische grondslag. De voornaamste zorgvuldigheidseisen zijn dat er sprake is van een vrijwillig verzoek van iemand die wilsbekwaam is, dat er sprake is van ondraaglijk lijden en dat er geen redelijke andere mogelijkheid is dat lijden draaglijk te maken. Bron: In liefde laten gaan.

mijn kind de vernieling in had geholpen? We wisten het niet. Maar we probeerden alles voor haar, alles wat maar enigszins goed leek, deden we. Zo werd Jennifer ook een tijd opgenomen in een adolescentenkliniek waar jongeren met verschillende aandoeningen zaten. Haar verblijf daar leek Jennifer goed te doen en ik kreeg toch weer een glimpje hoop. Helaas vervloog met de tijd ook die hoop weer. Het was maar een van de instellingen die Jennifer door de jaren bezocht heeft. Ze kreeg ook last van dissociaties, dat was verschrikkelijk om mee te maken. Van het ene op het andere moment werd ze dan een kind. Ze gedroeg zich als een kind en sprak ook zo. Wanneer ze met haar ogen knipperde, was ze weer zichzelf, maar nooit voor lang. Ze onderging verschillende ECT-behandelingen. Zelfs op het laatst wilde ze dit nog een keer proberen. ECT is een behandeling die kan worden toegepast bij verschillende ziekten. Bij ECT wordt, terwijl de patiënt onder narcose is en de spieren verslapt zijn, een kort stroomstootje gegeven op het hoofd, waardoor een kortdurend epileptisch insult optreedt. Deze behandeling kan succesvol zijn bij psychische aandoeningen. Dat was bij Jennifer ook zo de eerste keer, maar helaas deed het de tweede keer helemaal niets. Ze was weer terug bij af."

Levensinde

"Voor Jennifer werd het op een gegeven moment heel duidelijk dat er voor haar geen hulp meer mogelijk was. In januari 2018 nam ze contact op met de Levensindekliniek, die kliniek

heet nu Expertisecentrum Euthanasie. Wat volgde was een zwaar en intensief traject. Het eerste gesprek was in november, in december volgde het tweede en daarna werd er een onafhankelijk arts gevraagd om zich uit te spreken over Jennifers verzoek om te sterven. Bij geen enkele professional was er twijfel over Jennifers wens, wel vonden sommigen haar nog heel jong. 'Ik kan helemaal niets meer behalve praten,' zei Jennifer in reactie daarop.

Na acht maanden kwam de toestemming en volgden de voorbereidingen op het afscheid. Het sterven, de crematie, de urn - 'Mag ik wel thuis staan mam?' vroeg ze - de kaart, de muziek en de jurk, werkelijk alles heeft Jennifer zelf tot in detail geregeld. Jennifer wilde vroeger altijd graag trouwen en daarom wilde ze gecremeerd worden in een trouwjurk. Samen gingen we haar jurk uitzoeken, het was een bizarre en hartverscheurende situatie. De bruidswinkel ging speciaal voor ons open, ze kenden de reden van ons bezoek. Naast het intense verdriet van het komende afscheid was ik

IN LIEFDE LATEN GAAN

...is een stichting voor ouders van een kind dat binnenkort euthanasie krijgt of al heeft gekregen op basis van een psychische aandoening. In liefde laten gaan richt zich op het vergroten van begrip voor en kennis over euthanasie vanwege een psychische aandoening, en daarnaast op het bevorderen van onderling contact en voorlichting geven. In liefde laten gaan is opgericht door Mirjam, Ellen en Bianca, zij zijn alledrie moeder van een kind dat euthanasie heeft laten plegen. Zij besloten hun eigen ervaringen in te zetten om anderen te helpen. Op zaterdag 7 oktober is in Soest een ontmoetingsdag voor ouders gepland. Kijk voor meer informatie op: www.inliefdelatengaan.nl

'Het sterven, de crematie, de urn, de kaart, de muziek en de jurk, werkelijk alles heeft Jennifer zelf tot in detail geregeld'

dankbaar dat mijn dappere kind niet alleen was in dit loodzware traject en dat ze zichzelf niet van het leven hoefde te beroven. Nog nooit heb ik zoveel respect gehad voor iemand als voor haar. Vijf dagen voor haar overlijden kwam Jennifer thuis vanuit de kliniek waar ze toen verbleef, om te sterven. Ze had een lijstje gemaakt met iedereen van wie ze afscheid wilde nemen. Tijdens die laatste ontmoetingen heeft ze bijna geen traan gelaten. Op de laatste vraag van de psychiater of ze zeker was van haar beslissing kwam een grote ja en toen was het moment daar. 'Mama, wil je mijn hand vasthouden?' vroeg ze. Natuurlijk wilde ik dat. Ik had haar het liefst heel mijn leven vastgehouden, maar ik wist dat dit was wat zij ten diepste wilde. Om 10.47 uur stopte Jennifers hart. We deden haar trouwjurk aan, haar nagels waren roze gelakt, in haar geföhnde haartjes droeg ze een glinsterend diadeem. Jennifer was 3497 dagen heel ziek geweest. Er was niets meer te vechten." ■